

خصوصیات مجازات

برای تعیین خصوصیات مجازات باید مقصد مجازات را از آثار آن تفکیک نمود.

مقصد مجازات عبارت است از دفاع جامعه و حفظ و حراست منافع قضائی برای رسیدن باین مقصد باید آثار مجازات طوری باشد که مجرم دیگر بفکر ارتکاب جرم نیفتاده و سایرین هم از مجازات شدن او عبرت گرفته فکر ارتکاب جرم را از ذهن خود دور سازند برای اینکه مجازات این دو اثر را بپوشد باید آنرا با در نظر گرفتن روحیات مجرم معین نمود باین معنی که اگر مجرم غیر قابل اصلاح باشد مجازات او طوری تعیین شود که دیگر نتواند در مقام اضرار بر آید و چنانچه مجرم قابل تربیت اخلاقی باشد باید مجازات بهبودی اخلاقی او را تسهیل کرده تا دیگر بفکر ارتکاب جرم نیفتد.

مجازات در هر یک از این دو صورت موجب عبرت سایرین هم خواهد شد. برای اینکه مجازات دفاع اجتماعی را تضمین نماید باید دارای خصوصیات زیر باشد:

- اول - مجازات باید طوری باشد که موجب عبرت سایرین گردد از این جهت یکی از ارکان مجازات را سلب یا تضییق آزادی مجرم قرار داده و مقرر داشته اند حکم محکومیت مجرم در اثر انتشار با اطلاع عموم رسانده شود.
- دوم - مجازات باید برای مجرم ایجاد درد و رنج بنماید.
- سوم - مجازات نباید طوری باشد که منافعی اخلاقی حسنه باشد.
- چهارم - مجازات باید قابل تقسیم بوده یعنی حد اکثر و حداقل برای آن قائل شوند تا مجرمین به نسبت شدت و خفت جرائم ارتکابیه از طرف آنان یا به نسبت شدت و ضعف روح شقاوت و پلیدی در آنان مجازات شوند.
- پنجم - مجازات باید قابل جبران باشد تا چنانچه اشتباهی در احقاق حق بعمل آمد آنرا رفع نمود.
- ششم - مجازات باید قابل عفو باشد تا یکباره امید متهم را نا امید نسازد.
- هفتم - مجازات باید شخصی باشد.
- هشتم - در تعیین مجازات همیشه باید مراعات تناسب و اندازه را نمود باین معنی که مجازات نباید بینهایت شدید باشد زیرا در این صورت فقط داد رسان

قسی القلب آنرا اعمال خواهند نمود بعلاوه باید حتی الامکان سعی نمود که مجازات با جرم ارتكابی از حیث طبع قضائی شبیه باشند (مثل تعیین مجازات محرومیت حق انتخاب در مورد مجرمین سیاسی).

نهم - مقنن باید برای هر جرمی مجازات واحدی معین نماید تا وضع مجازات نسبت به تمام مجرمین مساوی باشد فقط قاضی باید در موقع اعمال آن شخصیت اشخاص را در نظر بگیرد.

دهم - مجازات باید حتمیت داشته باشد باین معنی که مجرم در موقع ارتكاب جرم باید بداند چه مجازاتی را متحمل خواهد شد بعلاوه یقین داشته باشد که به کیفر خود خواهد رسید و اجراء عدالت به بطور نخواهد انجامید.

تمهید تاریخی و فلسفی

علت مجازات را مبتنی بر حفظ و حمایت منافع اجتماعی نموده اند
 مبنای مجازات علمای علم اجتماع به اثبات رسانیده اند که مقنن در ضمن وضع قوانین علاوه بر در نظر گرفتن حمایت منافع اجتماعی مجبور است تا اندازئی احساسات اجتماعی را در نظر گرفته و طوری نماید که مجازات موجب تسکین احساسات اجتماعی که در اثر وقوع جرم آشفته و تهییج گردیده شود. تشخیص مقصد غائی و آنی مجازات - اگر حمایت منافع اجتماعی را مقصد مجازات بدانیم باید آثار مقصد غائی مجازات کثرتی کنیم زیرا برای رسیدن به این منظور وسایلی را باید اختیار نمود این وسایل عبارتند از: تربیت عمومی، اصلاح مجرم و طرد مجرمین غیر قابل اصلاح.

بنابر این باید گفت که منظورات سه گانه فوق مقصد آنی مجازات بوده که بالنتیجه ما را به مقصد غائی یعنی حمایت جامعه میرساند.
 از این مقدمات معلوم میشود که مجازات وظائف مرکبی دارد که برای مطالعه و تحقیق آن بهتر است با دوار تاریخی مراجعه نمود زیرا در هر یک از این ادوار اهمیت بعضی از این وظائف بیشتر ملاحظه نظر بوده است. برای تسهیل امر و مشاهده تحول مقصد مجازات ادوار تاریخی را سه قسمت مینمائیم: دوره قدیم دوره شورش فرانسه و امپراطوری آن و بالاخره دوره معاصر.